

Nr 117.

Ankom till riksdagens kansli den 12 maj 1919 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglering av avlöningsförhållandena för förste provinsialläkare och provinsialläkare m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (3:e avd.)

I den till riksdagen den 9 januari 1919 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t under sjätte huvudtiteln (punkterna 37 och 38) föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition, som kunde komma att avlåtas angående reglering av avlöningsförhållandena för förste provinsialläkare och provinsialläkare m. m. beräkna dels en höjning av det ordinarie anslaget till förste provinsialläkare och provinsialläkare, nu 997,200 kronor, till 1,222,200 kronor, dels ock till provisorisk förbättring av vissa provinsialläkares löneförmåner på extra stat för år 1920 ett förslagsanslag, högst, 7,200 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 11 februari 1919 dagtecknad proposition, nr 116, vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen

dels godkänna ej mindre det av departementschefen i statsrådsprotokollet framlagda förslaget till avlöningsstat för förste provinsialläkare och provinsialläkare, att tillämpas från och med år 1920, än även de av departementschefen förordade villkoren och bestämmelserna för åtnjutande av de i berörda statförslag upptagna avlöningsförmånerna;

dels förklara,

att en var, som med eller efter ingången av år 1920 tillträder befattning å den förut omförmälda staten, skall vara pliktig underkasta sig ovan nämnda villkor och bestämmelser; samt

att de förutvarande befattningshavare, vilka icke före viss av Kungl. Maj:t bestämd dag anmäla, att de vilja underkasta sig den nya avlöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem enligt nu gällande ordinarie stat tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som hittills tillkommit dem; *dels*, vid bifall till vad sålunda föreslagits, från och med år 1920 höja det å riksstaten uppförda ordinarie anslaget till förste provinsialläkare och provinsialläkare från 997,200 kronor med 227,000 kronor till 1,224,200 kronor;

dels ock på extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag å 4,000 kronor att i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet angivna grunder användas till beredande av flyttningsbidrag åt vissa provinsialläkare.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehaft *dels* två inom första kammaren av herrar *J. Almer* och *F. Kaijser* väckta motioner nr 152 och 155, vari hemställts, i den förstnämnda, att riksdagen behagade godkänna det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget till avlöningsstat för förste provinsialläkare och provinsialläkare med den ändring, att den årliga lönen för provinsialläkare sättes till 4,000 kronor och tjänstgöringspenningarna till 1,500 kronor förutom av Kungl. Maj:t föreslagna ortstillägg och särskilda tillägg, samt att riksdagen med bifall till detta behagade från och med år 1920 höja det i riksstaten uppförda ordinarie anslaget till förste provinsialläkare och provinsialläkare från av Kungl. Maj:t föreslagna 1,224,000 kronor med 176,000 kronor till 1,400,000 kronor samt i den senare, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts proposition nr 116, att avlöningstillägget för provinsialläkaren i Ullareds distrikt höjes till 2,000 kronor, och i följd därav höja det å riksstaten för 1920 av Kungl. Maj:t föreslagna ordinarie anslaget till förste provinsialläkare och provinsialläkare med 1,500 kronor till 1,225,700 kronor, *dels* en inom andra kammaren av herr *S. Berglund* väckt motion, nr 36, däri föreslagits, att riksdagen måtte besluta indraga nuvarande Ytterlännäs extra provinsialläkardistrikt och i stället inrätta ett nytt provinsialläkardistrikt, Nylands provinsialläkardistrikt, bestående av socknarna Ytterlännäs, Dal, Torsåker, Boteå och Styrnäs med läkarstation i Nyland, samt härför anslå nödiga medel, *dels ock* slutligen två

likalydande motioner väckta, den ena, nr 156, inom första kammaren av greve *A. Wachtmeister* och den andra, nr 341, inom andra kammaren av herrar *O. Osberg* och *A. Anderson* i Råstock, vari anhållits, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, det täcktes Kungl. Maj:t till nästkommande riksdag inkomma med förslag till lösande av provinsialläkarnas bostadsfråga i enlighet med de grunder, som i motionerna angivits.

I fråga om de skäl motionärerna anfört till stöd för sina förslag får utskottet hänvisa till motionerna.

Till utskottet har därjämte inkommit en av Svenska provinsialläkarföreningens styrelse gjord framställning om förhöjning av de avlöningsbelopp, Kungl. Maj:t föreslagit för förste provinsialläkare och provinsialläkare ävensom åtskilliga framställningar från provinsialläkarna i de särskilda länen.

Nu gällande bestämmelser angående avlöningsförmåner för tjänstläkare å landsbygden datera sig i väsentliga delar från år 1911. Nämnda års riksdag godkände nämligen i anledning av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning följande avlöningsstat för förste provinsialläkare och provinsialläkare, att tillämpas från och med år 1912:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Summa.	
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
1 förste provinsialläkare	4,000	2,000	600	6,600	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 " "	4,000	2,000	300	6,300	
1 " "	4,000	2,000	300	6,300	
1 " "	4,000	2,000	—	6,000	
12 " "	48,000	24,000	—	72,000	
1 " "	—	1,500	—	1,500	
7 " "	—	10,500	—	10,500	
Kronor	64,000	44,000	1,200	109,200	
1 provinsialläkare	3,000	1,000	1,000	5,000	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 " "	3,000	1,000	500	4,500	
11 " "	33,000	11,000	5,500	49,500	
1 " "	3,000	1,000	—	4,000	
173 " "	519,000	173,000	—	692,000	
Kronor	561,000	187,000	7,000	755,000	

I den sålunda fastställda avlöningsstaten skedde år 1914 den ändring, att nämnda års förra riksdag från och med år 1915 uppförde ett ortstillägg med 1,000 kronor för provinsialläkaren i Pajala distrikt.

Vidare har 1918 års lagtima riksdag medgivit, att å avlöningsstaten må från och med 1919 uppföras ytterligare 33 provinsialläkare utan ortstillägg.

De ordinarie provinsialläkarnas antal är således för närvarande 220, och utgår ortstillägg med 1,000 kronor till en var av provinsialläkarna i 2 distrikt, nämligen Vittangi och Pajala distrikt, samt med 500 kronor till en var av provinsialläkarna i 12 distrikt, nämligen Ramsele, Hotings, Hede, Föllinge, Gäddede, Lycksele, Vilhelmina, Sorsele, Stensele, Överkalix, Jokkmokks och Arjeplogs distrikt.

Utöver de i ordinarie staten fastställda avlöningsförmåner åtnjuta provinsialläkarna i vissa distrikt ytterligare förmåner. Så utgå jämlikt beslut av 1918 års riksdag samt enligt kungl. brev den 28 juni 1918 och särskilda brev den 31 december 1918, genom vilka sistnämnda brev fastställts ny indelning av provinsialläkardistriktet i vissa län, till provinsialläkarna i nedannämnda distrikt under år 1919 tillfälliga avlöningstillägg med följande belopp, nämligen till en var av provinsialläkarna i Sköneruds (Järnskogs), Långavs (Likenäs), Hotings, Ramsele, Hammerdals, Hede, Dorotea, Bjurholms, Jörns, Norsjö, Åsele, Bodens, Haparanda, Jokkmokks och Överkalix distrikt med 500 kronor, till en var av provinsialläkarna i Los, Föllinge, Stensele, Malåträsk (Malå), Arvidsjaur, Pajala, Råneå, Vittangi och Övertorneå distrikt med 1,000 kronor, till en var av provinsialläkarna i Gäddede och Sorsele distrikt med 1,500 kronor samt till en var av provinsialläkarna i Tärna och Arjeplogs distrikt med 2,000 kronor. Sedan de extra provinsialläkardistriktet i Ljugarn och Enånger blivit ordinarie, skall vidare enligt 1918 års riksdags beslut till provinsialläkarna i vart och ett av dessa distrikt under år 1919 utgå tillfälligt avlöningstillägg med 500 kronor. Vidare har Kungl. Maj:t, i enlighet med beslut av sistnämnda riksdag, genom berörda brev den 28 juni 1918 samt genom brev den 31 december 1918 förordnat, att blivande innehavare av provinsialläkarbefattningarna i Los, Föllinge, Gäddede, Sorsele, Stensele, Tärna, Malåträsk, Arjeplogs, Arvidsjaur, Pajala och Vittangi distrikt skola äga komma i åtnjutande av flyttningsbidrag i Arjeplogs, Sorsele och Tärna distrikt med högst 800 kronor och i övriga nu nämnda distrikt med 600 kronor, allt enligt i brevet den 28 juni 1918 stadgade grunder. Slutligen har 1917 års riksdag medgivit, att rätt till första ålderstillägget skall inträda redan efter tre år beträffande provinsialläkarna i vissa distrikt, nämligen Sorsele, Arjeplogs, Pajala och Vittangi,

dock först sedan nämnda distrikt blivit med nya innehavare besatta, och har samma förmån genom beslut av 1918 års lagtima riksdag tillagts provinsialläkaren i Tärna distrikt.

Beträffande förste provinsialläkarna utgå av de i avlöningsstaten upptagna tre ortstilläggen det å 600 kronor till förste provinsialläkaren i Stockholms län och de å 300 kronor till vardera av förste provinsialläkarna i Västerbottens och Norrbottens län. De i staten upptagna 8 förste provinsialläkare, som endast uppbära tjänstgöringspenningar med 1,500 kronor, äro sådana, som fortfarande sköta var sitt provinsialläkar-distrikt och, förutom sin provinsialläkaravlöning, åtnjuta berörda belopp i tjänstgöringspenningar såsom förste provinsialläkare. De län, där förste provinsialläkartjänst är förenad med provinsialläkartjänst, äro Uppsala, Södermanlands, Kronobergs, Gottlands, Blekinge, Hallands, Västmanlands och Jämtlands län.

De biträdande provinsialläkare, som äro anställda i de län, där förste provinsialläkaren tillika innehar provinsialläkartjänst, åtnjuta jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 15 september 1911 arvode å 1,000 kronor om året, och utgå ifrågavarande arvoden av förslagsanslaget till bestridande av kostnader för allmän hälso- och sjukvård.

Vad pensionsförhållandena beträffar, utgör pensionsunderlaget för provinsialläkare jämlikt beslut av 1914 års senare riksdag 3,500 kronor och för förste provinsialläkare, som tillika är provinsialläkare, jämlikt beslut av 1913 års riksdag 4,000 kronor, i båda fallen med förhöjning i förekommande fall av de i avlöningsstaten upptagna ålders-tilläggen.

Förste provinsialläkare utan provinsialläkar-distrikt äro på grund av bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension den 11 oktober 1907 berättigade till 5,000 kronor i hel pension. Rätt att komma i åtnjutande av hel pension inträder jämlikt 5 § i berörda lag för provinsialläkare vid 62 levnads- och 20 tjänstår och för förste provinsialläkare — vare sig han tillika är provinsialläkare eller ej — vid 65 levnads- och 23 tjänstår.

För åtnjutande av med förste provinsialläkar- och provinsialläkarbefattningarna förenade avlöningsförmåner äro villkor och bestämmelser meddelade i kungörelsen den 15 september 1911 (Sv. förf.-saml. bih. nr 55).

Enligt Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag skulle provinsialläkar-nas begynnelseavlöning höjas från 4,000 kronor till 4,700 kronor, därav 3,500 kronor lön och 1,200 kronor tjänstgöringspenningar. I fråga om ålderstilläggens antal och belopp samt tidpunkten för deras utgående

— i regel 5 år samt i vissa norrländska provinsialläkardistrikt (Sorsele, Arjeplogs, Pajala, Vittangi och Tärna) för första ålderstillägget 3 år — har Kungl. Maj:t icke föreslagit någon ändring.

För vissa svaga provinsialläkardistrikt har Kungl. Maj:t föreslagit höjning av avlöningsbeloppen dels såsom hittills genom ortstillägg dels ock genom särskilda avlöningstillägg. Förslaget i detta avseende innebär, att dels vissa av 1917 års riksdag för åren 1917 och 1918 beviljade provisoriska ortstillägg, dels ock vissa av Kungl. Maj:t föreslagna nya bidrag varda å ordinarie stat uppförda såsom »särskilda avlöningstillägg» att utgå såsom tjänstgöringspenningar, varigenom även vikarier å provinsialläkarbefattning kunna erhålla del av desamma.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle ortstillägg och avlöningstillägg utgå i nedanstående distrikt och med följande belopp:

Distrikt.	Vakant (som ordinarie eller extra) sedan	Orts- tillägg.	Särskilt avlönings- tillägg.
<i>Gottlands län:</i>			
Ljugarn	1916	—	500
<i>Hallands län:</i>			
Ullared	$\frac{1}{10}$ 1918	—	500
<i>Värmlands län:</i>			
Långav (förut Likenäsa)	—	—	500
Skönnerud (nu Järnskog)	1916	—	1,000
<i>Gävleborgs län:</i>			
Los	$\frac{1}{6}$ 1918	—	2,000
Njutånger (nu Enånger)	1914	—	500
<i>Västernorrlands län:</i>			
Ramsele	1917	500	1,000
Hoting	1917	500	1,000
<i>Jämtlands län:</i>			
Gäddede	1917	500	2,000
Föllinge	1917	500	1,500
Hammerdal	—	—	1,000
Hede	—	500	500
Strömsund	$\frac{1}{2}$ 1918	—	500

Distrikt.	Vakant (som ordinarie eller extra) sedan	Orts- tillägg.	Särskilt avlönings- tillägg.
<i>Västerbottens län:</i>			
Sorsele	1916	500	2,000
Norsjö	—	—	500
Stensele.....	1916	500	1,500
Lycksele	—	500	—
Vilhelmina	—	500	—
Åsele	—	—	500
Bjurholm	1912	—	1,000
Jörn	1917	—	500
Dorotea	1913	—	1,000
Tärna.....	1915	—	2,500
Malåträsk (föret Malå)	1911	—	2,000
<i>Norrbottnens län:</i>			
Vittangi.....	—	1,000	1,000
Pajala	—	1,000	1,000
Övertorneå	1917	—	1,500
Haparanda	—	—	500
Överkalix	—	500	500
Råneå.....	—	—	1,000
Jokkmokk	—	500	500
Boden.....	—	—	500
Arjeplog	1915	500	2,000
Arvidsjaur	—	—	1,500

Beträffande den nuvarande anordningen ifråga om flyttningsbidrag till vissa provinsialläkare har Kungl. Maj:t icke föreslagit någon ändring.

För förste provinsialläkare, som icke tillika äro provinsialläkare, har föreslagits en avlöning av 8,000 kronor, därav 5,000 kronor lön och 3,000 kronor tjänstgöringspenningar, vartill, liksom nu är fallet, skulle kunna komma två ålderstillägg till lönen, vartdera å 500 kronor, efter respektive fem och tio år. Beträffande de förste provinsialläkare, som tillika äro provinsialläkare, föreslår Kungl. Maj:t, att dessa skola, utöver sin avlöning som provinsialläkare, uppbära i egenskap av förste provin-

sialläkare ett belopp av 2,300 kronor, därav 1,000 kronor lön och 1,300 kronor tjänstgöringspenningar. Med bibehållande av de hittills utgående två ålderstilläggen å 500 kronor skulle ifrågavarande förste provinsialläkare sålunda uppnå en slutavlönning å 8,000 kronor.

I fråga om nu utgående ortstillägg till förste provinsialläkarna i Stockholms, Västerbottens och Norrbottens län har icke föreslagits någon ändring. Rätt till dylik förmån skulle emellertid enligt Kungl. Maj:ts nu föreliggande proposition jämväl tillkomma förste provinsialläkarna i Jämtlands och Västernorrlands län med 300 kronor för vardera.

I anslutning till vad för närvarande gäller och med hänsyn till de ifrågasatta avlöningsförhöjningarna har Kungl. Maj:t föreslagit, att pensionsunderlagen skola utgöra för förste provinsialläkare, som tillika är provinsialläkare, 5,000 kronor och för provinsialläkare 4,000 kronor, med förhöjning i förekommande fall av de i avlöningsstaten upptagna ålderstilläggen.

För åtnjutande av de sålunda ifrågasatta avlöningsförmåerna för förste provinsialläkare och provinsialläkare har Kungl. Maj:t föreslagit villkor och bestämmelser, vilka i allmänhet överensstämja med hittills gällande.

Kungl. Maj:ts förslag innebär slutligen, att ökad ersättning skulle beredas vikarier för förste provinsialläkare och provinsialläkare, samt att rätt skulle tillkomma medicinalstyrelsen att icke blott såsom hittills tillsätta extra provinsialläkare i de distrikt, där statsbidrag utgår, utan även i sådana distrikt, som icke åtnjuta bidrag av staten.

Utskottets
yttrande.

Att rådande rekryteringssvårigheter å provinsialläkarbanan med nödvändighet påkalla en förbättring av löneförhållandena för nu ifrågavarande befattningshavare synes utskottet ådagalagt.

Såsom ovan omförmälts, innebär Kungl. Maj:ts förslag i fråga om provinsialläkarnas avlöning en höjning av förutvarande löneförmåner med 700 kronor, därav 500 kronor skulle läggas till lönen och 200 kronor, motsvarande ett till expenser beräknat belopp, skulle läggas till tjänstgöringspenningarna. Denna löneförhöjning, som förordats av såväl provinsialläkarkommittén som löneregleringskommittén, är beräknad med utgångspunkt från det vid sistlidet års lagtima riksdag av Kungl. Maj:t framlagda och av riksdagen i huvudsak godkända förslaget till ny läkartaxa. Oaktat löneförbättringen i och för sig icke kan anses stor, har utskottet, då någon kännedom ännu ej vunnits, huru den nya läkartaxan inverkar på provinsialläkarnas inkomstförhållanden, icke ansett sig böra gå utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit. Utskottet har sålunda funnit sig

icke kunna biträda den av herrar Almer och Kaijser väckta motionen nr 152. I detta sammandrag vill utskottet erinra, att, då Kungl. Maj:ts förslag om ny läkartaxa förelades sistlidet års lagtima riksdag, det med styrka framhölls, såväl av medicinalstyrelsen som från läkarhåll, att densamma otvivelaktigt komme att medföra en ökad tillströmning till provinsialläkarebanan, samt att det *främsta* hindret mot ökad rekrytering till denna bana dittills legat i den då gällande taxans underskattande av läkarnas arbete.

Vad Kungl. Maj:t föreslagit i fråga om ortstillägg och särskilda avlöningstillägg till provinsialläkarna, har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet har sålunda funnit sig icke kunna tillstyrka den av herrar Almer och Kaijser väckta motionen nr 155, däri hemställts, att avlöningstillägget i Ullareds distrikt måtte höjas från 500 till 2,000 kronor. Om, så som möjligt är, det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet icke skulle visa sig tillräckligt för att få distriktet i fråga besatt, anser sig utskottet kunna förvänta, att Kungl. Maj:t till nästkommande riksdag inkommer med det förslag, vartill förhållandena kunna giva anledning.

För de förste provinsialläkare, som icke tillika äro provinsialläkare, har föreslagits en löneförhöjning med 2,000 kronor, därav 1,000 kronor skulle läggas till lönen och 1,000 kronor till tjänstgöringspenningarna, i sistnämnda belopp inbegripet 500 kronor till expenser; beträffande förste provinsialläkare med provinsialläkardistrikt har föreslagits en höjning med 800 kronor utöver vad nu i sådant fall utgår. Tager man i betraktande, att i de till förste provinsialläkarna utan provinsialläkardistrikt föreslagna tjänstgöringspenningarna ingår ett till 500 kronor för expenser beräknat belopp, överensstämmer den avlöning, som för dem föreslagits — fränsett ortstillägg och antalet ålderstillägg — med vad för närvarande utgår till tjänstemän vid centrala verk m. fl. med avlöning efter tredje normalgraden. Mot förslaget i nu nämnda hänseende har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Kungl. Maj:ts förslag, i vad detsamma avser ökning av pensionsunderlagen för förste provinsialläkare och provinsialläkare har utskottet likaledes funnit sig böra biträda.

Vidkommande härefter den av herr Berglund väckta motionen om indragning av Ytterlännäs extra provinsialläkardistrikt och inrättande av ett nytt provinsialläkardistrikt med läkarstation i Nyland har utskottet, som icke varit i tillfälle pröva, på vad sätt en dylik anordning skulle påverka angränsande distrikt, funnit sig icke kunna tillstyrka densamma.

Utskottet är ock övertygat om, att, på sätt utskottet vid 1918 års lagtima riksdag vid behandlingen av frågan om nyreglering av provinsialläkardistriktet uttalade, Kungl. Maj:t i fortsättningen uppmärksammar de behov till omreglering av dessa distrikt, som med större eller mindre styrka göra sig gällande och, så snart lämpligen ske kan, till riksdagen inkommer med förslag, vartill förhållandena giva anledning.

Beträffande härefter de av greve Wachtmeister samt herrar Osberg och Anderson i Råstock väckta motionerna, vari hemställes, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t till nästkommande riksdag inkomma med förslag till lösande av provinsialläkarnas bostadsfråga i enlighet med de grunder, som i motionerna angivits, finner sig utskottet kunna instämma i motionärernas uppfattning, att ett initiativ från statens sida på ifrågavarande område synes erforderligt, och får utskottet uttala sin förväntan därom, att Kungl. Maj:t efter förnyat övervägande snarast möjligt i sådant avseende vidtager den åtgärd, förhållandena påkalla. Att på sätt motionärerna påyrka i särskild skrivelse anhålla därom eller att, innan slutlig utredning i frågan verkställts, angiva vissa grunder för dess lösning, har utskottet emellertid icke ansett lämpligt.

Under åberopande av vad sålunda anförts, får utskottet, som icke haft något att erinra emot vad Kungl. Maj:t i övrigt föreslagit riksdagen, hemställa,

I. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition samt med avslag å den av herrar Almer och Kaijser väckta motionen nr 152

a) godkänna följande avlöningsstat för förste provinsialläkare och provinsialläkare, att tillämpas från och med år 1920:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Särskilt avlönings-tillägg.	Summa.	
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
1 förste provinsialläkare...	5,000	3,000	600	—	8,600	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 " " ...	5,000	3,000	300	—	8,300	
2 " " ...	10,000	6,000	600	—	16,600	
1 " " ...	5,000	3,000	—	—	8,000	
11 " " ...	55,000	33,000	—	—	88,000	
1 " " ...	1,000	1,300	300	—	2,600	
1 " " ...	1,000	1,300	—	—	2,300	
6 " " ...	6,000	7,800	—	—	13,800	
Summa kronor	88,000	58,400	1,800	—	148,200	
1 provinsialläkare	3,500	1,200	1,000	1,000	6,700	För provinsialläkaren i Sorselo och Tärna distrikt av Västerbottens län samt Arjeplogs, Pajala och Vittangi distrikt av Norrbottens län kan lönen efter 3 år och för övriga provinsialläkare efter 5 år höjas med 500 kronor. Efter ytterligare 5 år kan lönen änyo höjas med 500 kronor.
1 " "	3,500	1,200	1,000	1,000	6,700	
1 " "	3,500	1,200	500	2,000	7,200	
2 " "	7,000	2,400	1,000	4,000	14,400	
1 " "	3,500	1,200	500	1,500	6,700	
1 " "	3,500	1,200	500	1,500	6,700	
1 " "	3,500	1,200	500	1,000	6,200	
1 " "	3,500	1,200	500	1,000	6,200	
1 " "	3,500	1,200	500	500	5,700	
2 " "	7,000	2,400	1,000	1,000	11,400	
1 " "	3,500	1,200	500	—	5,200	
1 " "	3,500	1,200	500	—	5,200	
1 " "	3,500	1,200	—	2,500	7,200	
1 " "	3,500	1,200	—	2,000	6,700	
1 " "	3,500	1,200	—	2,000	6,700	
1 " "	3,500	1,200	—	1,500	6,200	
1 " "	3,500	1,200	—	1,500	6,200	
1 " "	3,500	1,200	—	1,000	5,700	
4 " "	14,000	4,800	—	4,000	22,800	
1 " "	3,500	1,200	—	500	5,200	
9 " "	31,500	10,800	—	4,500	46,800	
1 " "	3,500	1,200	—	—	4,700	
185 " "	647,500	222,000	—	—	869,500	
Summa kronor	770,000	264,000	8,000	34,000	1,076,000	

Anm. Pensionsunderlaget för förste provinsialläkare, som tillika är provinsialläkare, utgör 5,000 kronor och för provinsialläkare 4,000 kronor, med förhöjning i förekommande fall av de i avlöningsstaten upptagna ålderstilläggen.

b) godkänna följande villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i berörda stat upptagna avlöningsförmånerna:

att förste provinsialläkare och provinsialläkare skola vara underkastade såväl den vidsträcktare tjänstgörings-skyldighet och jämkning i åligganden som ock den reglering av tjänstgöringsområde, som kunna varda stadgade;

att med förste provinsial- eller provinsialläkarbefattning icke må förenas annan tjänst å rikets eller riksdagens stat;

att med sådan befattning icke heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försett eller blivit såsom aktiebolag registrerat, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag som helst, såframt ej, vad angår förste provinsialläkare, Kungl. Maj:t och, vad angår provinsialläkare, medicinalstyrelsen, uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen såsom förste provinsialläkare eller provinsialläkare, finner uppdraget eller befattningen kunna få tills vidare mottagas och bibehållas;

att tjänstgöringspenningar ävensom särskilt avlöningstillägg få uppbäras endast för den tid, befattningshavare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att befattningshavare, som åtnjuter semester eller annan tjänstledighet, skall till vikarien avstå det arvode enligt taxa, vilket belöper å de av vikarien verkställda tjänstegöromål;

att den, som av sjukdom hindras att sin befattning förrätta, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägg, där sådant utgår, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller eljest är lag-

ligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöver sina tjänstpenningar och arvode enligt taxa, varom nyss är stadgat, ävensom sitt särskilda avlöningstillägg, där sådant utgår, avstå så mycket av lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest prövas skäligt;

att, därest emellertid tjänsteman i följd av kroppsskada, ådragen under tjänstutövning, blivit tills vidare oförmögen till tjänstgöring, avlöningen å stat må, såsom undantag från vad ovan är stadgat, kunna, efter medicinalstyrelsens beprövande, till honom utgå oavkortad under högst sex månader; ankommande på prövning av Kungl. Maj:t, till huru stor del avlöning kan böra till den skadade utgå efter omförmälda tid av sex månader;

att avlöning ej må utgå till tjänsteman för tid, varunder han avhållit sig från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest tjänsteman varder avstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del av hans avlöning, som icke av medicinalstyrelsen prövas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida medicinalstyrelsen ej finner skäligt låta honom uppbära något därav;

att vid sjukdomsförfall eller när det erfordras för beredande av semester, provinsialläkare skall vara skyldig att, om han förordnas att uppehålla förste provinsialläkartjänst, bestrida densamma, mot åtnjutande i förstnämnda fall av de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men i senare fallet av däremot svarande belopp, dock ej längre än sammanlagt tre månader under ett och samma kalenderår;

att beträffande förhöjning i lönen efter viss tids fortsatt innehavande av befattning, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda, för provinsialläkarna i Sorsele och Tärna distrikt i Västerbottens län samt i Arjeplogs, Pajala och Vittangi distrikt i Norrbottens län efter tre år — dock först sedan nämnda distrikt blivit med nya innehavare besatta — och för övriga befattningshavare efter fem år, under villkor att innehavaren under mer än fyra femtedelar av den tjänstetid, som

erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt sin egen eller, på grund av förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester, och för andra förhöjningen efter ytterligare fem år, på samma villkor, under iakttagande, vad var och en av omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre avlöningen ej får tillträdas förr än vid början av kalenderåret näst efter det, varunder den stadgade tjänstaldern blivit uppnådd; börande löntagare vid bestämmandet av rätten till löneförhöjning tillgodoräknas den tid, som före den nya avlöningsstatens trädande i kraft förflutit från hans tillträdande till befattningen;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande av löneförhöjning, redan uppnått den levnadsålder, vid vilken han enligt bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension är skyldig att avgå från tjänsten, icke må tillträda samma förhöjning;

att semester må, när sådant utan hinder för tjänstens behöriga uppehållande kan ske, av medicinalstyrelsen, på därom gjord framställning, beviljas tjänst innehavare under antingen en månad årligen eller två månader vartannat år, med skyldighet för provinsialläkare att tillhandahålla eller bekosta fri bostad för vikarien;

att vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledigande eller dödsfall själva lönen ävensom ortstillägg utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten avgå ävensom i fråga om rätt till pension skall gälla vad i särskild lag angående civila tjänst innehavares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvitt angår innehavare av befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgat;

att den, som tillträder den nya avlöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, omreglering av extra inkomster, som

kunna åtfölja tjänstobefattningen eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

c) förklara,

att en var, som med eller efter ingången av år 1920 tillträder befattning å den förut omförmälda staten, skall vara pliktig underkasta sig ovannämnda villkor och bestämmelser; samt

att de förutvarande befattningshavare, vilka icke före viss av Kungl. Maj:t bestämd dag anmäla, att de vilja underkasta sig den nya avlöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem enligt nu gällande ordinarie stat tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänst-innehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som hittills tillkommit dem;

d) vid bifall till vad sålunda föreslagits, från och med år 1920 höja det å riksstaten uppförda ordinarie anslaget till förste provinsialläkare och provinsialläkare från 997,200 kronor med 227,000 kronor till 1,224,200 kronor;

e) på extra stat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag å 4,000 kronor att i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet angivna grunder användas till beredande av flyttningsbidrag åt vissa provinsialläkare.

II. att herrar Almers och Kaijsers motion nr 155 icke må av riksdagen bifallas;

III. att herr Berglunds motion icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda; samt

IV. att, i den mån greve Wachtmeisters samt herrar Osbergs och Andersons i Råstock motioner icke blivit genom utskottets yttrande besvarade, nämnda motioner icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 12 maj 1919.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se utlåtandet nr 118.

Reservation:

av herrar *S. H. Kvarnzelius* och *J. S. Almer*, vilka anfört följande:

»De av utskottet erkända svårigheterna vid rekryteringen å provinsialläkarebanan hade enligt vår mening bort föranleda utskottet att föreslå riksdagen besluta en sådan höjning av provinsialläkarnas löner, att dessa kunde verka lockande på de unga läkarna vid valet emellan provinsialläkarnas uppslitande arbete och andra läkares relativt mindre mödosamma verksamhet. Den alltjämt fortgående avfolkningen av provinsialläkarebanan hotar att bringa läkarevården å landsbygden i fullständig desorganisation. Redan nu äro väldiga områden utan läkare, och allmänheten är här hänvisad uteslutande till kvacksalvare. Då verkan av en löneförhöjning på detta område av naturliga skäl ej kan bliva omedelbar, synes fara ligga i ytterligare dröjsmål, och hava vi förty ansett, att utskottet bort hemställa,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning och herrar Almers och Kaijsers motion I: 152 måtte godkänna det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget till avlöningsstat för förste provinsialläkare och provinsialläkare med den ändring, att den årliga lönen för provinsialläkare sättes till 4,000 kronor och tjänstgöringspenningarna till 1,500 kronor förutom av Kungl. Maj:t föreslagna ortstillägg och särskilda tillägg, samt

att riksdagen med anledning härav måtte från och med år 1920 höja det i riksstaten uppförda ordinarie anslaget till förste provinsialläkare och provinsialläkare från av Kungl. Maj:t föreslagna 1,224,000 kronor med 169,600 kronor till 1,393,600 kronor.»